

Van Cuypershuis naar Cuypers' graf op het Oude Kerkhof

Op het in 1785 gestichte Oude Kerkhof vindt U het grafmonument van Pierre Cuypers en zijn familie en drie door hem ontworpen kapellen. Verder vindt U een grote variatie grafmonumenten in vele stijlen en allerlei materialen uit de periode 1785 tot 1960.

Tegenover het Cuypershuis staat een modern gebouw met een ontwerp van Peter Struycken voor de inkleuring van de gevel. Rechts hiervan begint de Kapellerlaan. Deze voert u na ongeveer 1 kilometer langs vele prachtige huizen en een mooi uitzicht op het Roerdal naar het Oude Kerkhof, Kapel in 't Zand, en het Kruiswegpark. Overal sporen van Cuypers. Bovendien zijn de Kapelse Molen en de Galgenberg de moeite waard.

De Kapellerlaan is in 1730 aangelegd voor de vele pelgrims naar een kapel met het miraculeuze Mariabeeld, dat in 1435 gevonden was. Op nummer 30 een ontwerp van leerling van Pierre Cuypers. Op nummers 57 en 59 fraaie huizen rond 1897 van architect Delsing. Op nummer 48 woonde Albin Windhausen, die in 1895 naar schetsen van P. Cuypers de schildering boven het priesterkoor en de kruiswegstaties in de Kapel in 't Zand maakte. Naast nummer 50 is een klein pad, dat leidt naar het atelier van Windhausen, ontworpen door Delsing, die net als Windhausen, begraven ligt op het Oude Kerkhof.

Verderop een mooi uitzicht over het Roerdal met wegkapelletje, waarachter een pad naar de Roer leidt. Aan het eind gaat de Kapellerlaan voor de Kapel in 't Zand naar links en dan de weg naar links: de Herkenbosscherweg, die overgaat in Weg langs het kerkhof. Het Oude Kerkhof heeft aan deze kant vier ingangen, waarvan alleen de 3^e altijd open is van 8 uur 's morgens tot zonsondergang.

De Algemene Begraafplaats nabij de Kapel in 't Zand, plaatselijk bekend als Den Aje Kirkhaof is in 1785 op bevel van Keizer Jozef II gesticht. Roermond hoorde toen via Brussel onder de Oostenrijkse Habsburgers. Het is daarmee bijna de oudste begraafplaats van Nederland. Daarom vindt u hier 200 jaar grafcultuur in allerlei stijlen en materialen.

Als u door de poort gaat en linksaf terugloopt langs de muur vindt u bij de vorige poort naar rechts de Hoofdallee. De plattegrond van deze eerste uitbreiding van de begraafplaats is in 1857 door Pierre Cuypers ontworpen. Als u de hoofdallee inslaat ziet u links over de muur het Graf met de Handjes. Van deze kant reikt de katholieke Jonkvrouwe Van Aefferden haar hand naar haar protestante echtgenoot kolonel Van Gorkum aan de andere kant van de muur op het protestante deel.

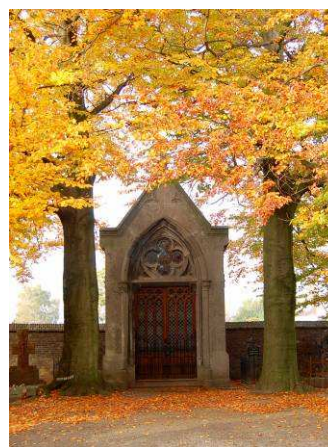

Lopend over de hoofdallee ziet u rechts de zeshoekige grafkapel van de familie Stoltzenberg, de compagnon van Pierre Cuypers, die het ontwerp maakte.

De hoofdallee leidt naar de door Pierre Cuypers in 1886 ontworpen grafkapel voor de Roermondse bisschoppen. Dit is de belangrijkste plek, op de kruising van hoofdallee en zijlanen naar de twee hoogkruisen. De in mozaïek uitgevoerde tekst "Beati mortui, qui in Domino moriuntur" (zalig zijn zij die zullen sterven in de Heer) boven de ingang van de bisschoppelijke grafkapel hebt u in het Cuypershuis op de tentoonstelling "Oud papier" kunnen zien.

Links achter deze grafkapel is het familiegraf van de familie Cuypers in neogotische stijl. Cuypers legde in 1858 een grote grafkelder aan. Het grafmonument dateert uit 1898 na de dood van zijn tweede

vrouw. Pierre Cuypers zelf werd in 1921 bijgezet net als later zijn zonen Jos en Theo en andere familieleden. In 2006 werd het grafmonument gerestaureerd. De beelden werden opnieuw gemaakt. De oorspronkelijke beelden staan in de kruisgang bij het Cuypershuis.

Verder rechts tegen de achtermuur een grafkapel met twee monumentale beuken. Deze in natuursteen uitgevoerde kapel is ontworpen door Pierre Cuypers in 1860 voor de familie Bongaerts en onlangs gerestaureerd. Binnen nog de originele kleuren. Verderop rechts het lijkenhuisje, dat nu gerestaureerd wordt. Met de rug hier naartoe ziet u de uitgang.

Molen en galgenberg

Naast Herkenbosscherweg 30 staat de onlangs gerestaureerde molen uit 1882 met elektrisch maalwerk. Daarachter de Galgenberg, in 1410 voor het eerst schriftelijk vermeld, waar in 1613 64 van hekserij verdachte personen op de brandstapel eindigden. Naast Heinsbergerweg 17 is een toegang.

Pierre Cuypers en de Kapel

De Kapel in 't Zand in de huidige vorm is in 1895 gebouwd naar een ontwerp van een leerling van Pierre Cuypers: Johannes Kaiser. Wat betreft grootte een kerk, maar de eeuwenlange naam "kapel" is gebleven. Wel ontwierp Pierre Cuypers rond 1905 zelf de zijingang aan de Kapellerlaan. Overdag kunt u de dubbele houten deur tegenover Herkenbosscherweg ingaan: de processiegang naar Onze Lieve Vrouw in 't Zand. Hij ontwierp ook de achtergrond en het hekwerk in de Mariakapel. In 1866 herstelde hij de handjes van Jezus op de arm van Maria. Hij adviseerde het Mariabeeldje opnieuw te schilderen, maar de Rector van de Kapel in 't Zand besloot het beeld juist te ontdoen van de polychromie.

Pierre Cuypers en het Kruiswegpark

In 1921 tekende Pierre Cuypers het grondplan van dit driehoekige park aan de Parklaan. De beelden zijn gemaakt door Lückner en Geelen, die beiden in zijn werkplaatsen gewerkt hebben. De sleutel is te verkrijgen bij café-restaurant Parkzicht, Parklaan 2.

Naast Parklaan 30 loopt u naar de Roer en dan rechts. Deze rivier wordt steeds schoner met 40 soorten vissen als zalm en forel en 40 soorten libelles. Verderop links langs de hoge flat kunt u naar de Roer lopen. Daar begint een pad langs de Roer, dat op de Kapellerlaan uitkomt achter een kapelletje.

Mede dankzij de in 1996 opgerichte Stichting Oude Kerkhof is de hele begraafplaats met vermelding van tien grafmonumenten in 2001 beschermd rijksmonument geworden.

www.oudekerkhofroermond.nl